

Hr Tiit Riisalo

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Teie 12.04.2024

Meie 06.05.2024 nr 0605/2024

Töötuskindlustuse seaduse muutmise eelnõust

Eelnõude infosüsteemis on algatatud töötuskindlustuse seaduse ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu koostöölastamine.

Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsiooni (EVEA) hinnangul on töötutoetuse asendamine baasmääras töötuskindlustushüvitisega samm õiges suunas, lähtudes töötuskindlustuse loogikast. Aga kavatsus juba muuta alles käesoleva aasta alguses jõustunud sätteid, sh töötutoetust puudutavaid, ei ole kooskõlas hea õigusloome tavaga ega suurenda ettevõtjate usaldust riigi vastu.

Eelnõuga lahendatav probleem taandub kogutud töötuskindlustuse vahendite piisavusele, et maksta töötutele baasmääras töötuskindlustushüvitist, mida seni tasutakse töötutoetuse nime all riigieelarve vahendite arvelt. **Vastutustundetu oleks praeguses majandusolukorras suurendada töötuskindlustusmakse määrasid.** Seega on VKE-de jaoks ainus vastuvõetav võimalus leida vajalikud rahalised vahendid töötukassa vahenditest sh sihtfondidest ja sihtkapitalist. Selleks on vaja **kõigepealt põhjalikult üle vaadata töötukassa kulud ja ülesanded ning analüüsida, milliseid tööturumeetmeid ja nendega seotud teenuseid tööturu efektiivseks toimimiseks tegelikult vaja on.**

1. **Oluline töötukassa kuludega seotud probleem on suhteliselt kõrge tööpuudus.** Eelmise aasta neljandas kvartalis oli töötuse määr 6,3 %. Eestil oleks majanduse konkurentsivõime tagamiseks vaja jõuda Ameerika Ühendriikide 3-4 % suuruse töötuse määra tasemeni. **On vaja oluliselt suurendada täistööajaga töötajate hulka. Töötute hulgas on palju madala kvalifikatsiooniga töötajaid (kassapidajad, koristajad, turvatöötajad jne). Just selle grupi tööhõivet on vaja suurendada. Seda aga takistab liiga kõrgele kerkinud alampalga tase.** Seega on töötukassa nõukogus esindatud sotsiaalpartneritel vaja tõsiselt analüüsida tekkinud olukorda enne järgmise üleriigilise alampalga kokkuleppe sõlmimist. Torkab teravalt silma, et töötukassa nõukogus on hädasti vaja ka väikeettevõtjate häält.

2. Tööturumeetmete osas hakkab juba pealiskaudsel hinnangul silma, et **teabe vahetamine töö või töötaja leidmiseks ei peaks olema meede, millega töötukassal on vaja kogutud vahendite arvel tegeleda**. Vastav info on tööturul olemas ja seda pakuvad eraõiguslikud isikud. Ei ole vaja sekkuda turu toimimisse ja pealegi ei suuda töötukassa siin mingit lisaväärtust pakkuda.
3. Samuti on selgelt näha, et **töötu kohustus osaleda nõustamisel temaga kokkulepitud ajal ja viisil vähemalt üks kord 30 päeva jooksul on aja ebamõistlik kasutamine**. Selle kohustuse ümbervaatamine võimaldaks vähendada vastava ülesande täitmiseks kasutatavat töötukassa tööjõuressursi. Ka on teatud määral küsitav, et sobivaks tööks töötule alates 21. nädalast töötuna arvele võtmisest arvates loetakse tööd, mis ei pea vastama töötü haridusele, erialale ega varasemale töökogemusele. Kas juba nii lühike tööotsimise aeg õigustab omandatud hariduse ja töökogemuse kõrvale heitmist? **Tööturul tuleks liikuda lisaks täistööajaga töökohtade arvu suurendamisele ka kõrgema kvalifikatsiooniga töökohtade loomise suunas. Töötuskindlustushüvitise maksmise optimaalne periood aitab leida kvalifikatsioonile vastava töö**. Seda vähemalt nendel erialadel, kus turul nõudlus põhimõtteliselt ei ole kadunud ja tegemist on ajutise madalseisuga. Olukord on muidugi teistsugune erialade puhul, kus nõudlus on kadunud tulenevalt tehnoloogilistest või turu struktuuri muutustest.
4. Oskuste arendamise meetme puhul tuleb põhjalikult analüüsida, milliseid pakutavaid koolitusi, milles töötud hea meelega osalevad, ei oleks vaja pakkuda, kuna seal omandatavad oskused ei jõua tööturule. **Enne töötute koolitusse suunamist oleks vaja tuvastada, millistel juhtudel vajatakse neid oskusi uue ameti jaoks**. Paljusid oskusi soovitakse omandada lihtsalt enda arendamiseks või koduses majapidamises kasutamiseks.
5. Oleme sunnitud järjekordselt meelde tuletama EVEA poolt juba alates 2019. aastast korratavat probleemi, mis aitaks tuua töötukassa eelarvesse ka lisavahendeid – nimelt puudub jätkuvalt töötuskindlustussüsteemile ligipääs äriühingu juhtorgani liikmetel (juhatuse, nõukogu liikmetel) ja FIE-del. Seega jääb igal aastal töötukassasse laekumata hulk raha mille arvel saab katta vajalikke kulutusi. Ei hakka end kordama ja lisan käesolevale kirjale meie varasemad selleteemalised pöördumised. Loodan, et käesoleva reformi käigus pääseb see kättemõte tagant ning saame lähiajal silmast silma arutada parimaid võimalikke lahendusi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ille Nakurt-Murumaa

EVEA president

Koostas: M. Sepp, marek@evea.ee